

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านเปิดสำหรับเด็กเร่ร่อนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยยึดแนวนโยบายขององค์กรมูลนิธิพัฒนาเอกชน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กเร่ร่อนเพื่อมิให้กลับไปใช้ชีวิตแบบเดิม จากการศึกษาบ้านพักสำหรับเด็กเร่ร่อนขององค์กรพัฒนาเอกชนในปัจจุบันพบว่า พื้นที่ใช้สอยยังไม่เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม ดังนั้นจึงศึกษาถึงพฤติกรรมของเด็กเร่ร่อนทั้งชายและหญิง กิจกรรมการปรับพฤติกรรมและลักษณะพึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายในเชิงพื้นที่ของบ้านเปิด โดยมีกรณีศึกษาในเรื่องการประเมินอาคารหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (Post-Occupancy Evaluation หรือ P.O.E) จากองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีอยู่เดิม เพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพเชิงพื้นที่ภายในบ้านเปิดขององค์กรพัฒนาเอกชนสำหรับเด็กเร่ร่อน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผลของการศึกษาด้านปัญหาในเชิงจิตวิทยาของเด็กเร่ร่อนและด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรมภายใน เน้นการสร้างกิจกรรมเพื่อปรับพฤติกรรมของเด็กเร่ร่อน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้สามารถตอบคำถามการวิจัยโดยการสรุปผลการศึกษา พบว่า เด็กเร่ร่อนชายและหญิงมีรูปแบบการใช้ชีวิตคล้ายกันคืออาศัยบ้านเปิดเป็นที่พักพิง แต่ดำรงอาชีพเปลี่ยนไปตามรูปแบบของสังคมภายนอก เช่น งานบริการรับจ้างต่าง ๆ ซึ่งวัยของเด็กเร่ร่อนเป็นสิ่งสำคัญมากเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งก้าวร้าวและรุนแรง(13-18 ปี) เด็กแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มแบ่งตามระบบการศึกษา คือ กลุ่มที่สามารถปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตได้คือ 1. สามารถศึกษาต่อในระบบ 2. สามารถศึกษาต่อนอกระบบ (ก.ศ.น.) 3. ไม่ยอมรับการศึกษา (เด็กกลุ่มที่ใช้พื้นที่ในการปรับพฤติกรรมมาก)

การจัดพื้นที่สำหรับเด็กควรแยกพื้นที่ที่เป็นบ้านเปิดสำหรับเด็กหญิงและชาย แต่อาจมีกิจกรรมร่วมกันได้ตามชุมชน สร้างรายได้ต่อเด็กและนำทฤษฎีความผูกพันกับพื้นที่ (Sense of place) ทำให้เด็กรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของบ้าน การสร้างระบบในบ้าน ไม่ทำอะไรแบบเบ็ดเสร็จ และเกิดความมั่นใจในการทำงานที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ปัญหาของเด็กเร่ร่อน และแนวทางแก้ไข ภายในพื้นที่เสนอแนะให้มีความแตกต่างของบ้านเปิดหญิงและชาย กิจกรรมที่รองรับทางความสนใจของเด็ก มีพื้นที่เพียงพอและเหมาะสม รูปแบบของเครื่องเรือนควรมีประโยชน์ใช้สอยที่หลากหลาย และมีความคงทนแข็งแรงเคลื่อนย้ายได้สะดวก ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยนี้คือได้พบประเด็นเรื่องความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่หญิงในการปฏิบัติงานต่อเด็กในยามวิกาลเพราะส่วนใหญ่เด็กเร่ร่อนชายอยู่ในช่วงวัยรุ่น ส่วนการจัดผังของที่พักรังควรแยกส่วนของเด็กชายและเด็กหญิง โดยมีเจ้าหน้าที่หรือครูคอยดูแล

This thesis has an objective to Environmental Design Guideline in Homeless Children Shelter in Bangkok and Vicinity. By following the Public Development Organization's Policy on changing the homeless children behaves to come back to their own lives. The studied of the Homeless Children Shelter found that the useful area does not enough and appropriate for doing the activities. We have studied the behaves of the homeless children both boys and girls, the improvement activities and the appropriate appearance of the environmental interior space in the shelter by the case study of the origin Post-Occupancy Evaluation or P.O.E from the Public Development Organization. To suggest the guideline of environmental design criteria of the interior space in Homeless Children Shelter of the Public Development Organization in Bangkok and Vicinity. The study result in psychology problem of the homeless children and the architecture interior design emphasized on the building an activity to improve the homeless children's behaves.

The result of the study of psychology of homeless children and the interior architecture emphasizes on the improvement of homeless children behaves. The study concluded that both homeless boys and girls had the same living style under shelters and adapted their jobs to suit different societies, for instance, any cheap wages services.

Their age is the most vital factor. The older they are, the more aggressive and violence they will be.

Homeless children can be classified into 2 categories.

1. Adaptable children – the children are able to adapt themselves to get into the educational environment. This category can be classified into 2 sub-categories.

- Formal-education (การศึกษาด้อยในระบบ)
- Nonformal-education (การศึกษาด้านนอกระบบ)

2. Futureless – they have no prospect or hope of their future and need a lot of areas of improvement.

The living area of the homeless boys and girls should be sexually separated but still should be able to do their daily activities together within any community. By this way, they can earn some money and get some sense of place. This makes they feel that they are part of a family. They are also proud of themselves as they can give some benefits to the communities. It is advisable that the communities should take the problems of homeless children into the account and develop some solutions. The living areas should be separated between boys and girls and have sufficient and appropriate facilities. Kitchenwares should be multipurpose and durable. The research has also found a safety issue of female security guards during the night shift because most of the homeless boys are teenagers therefore, the layout of the living area should be separated into boy and girl zone under authorized staff, supervisors, or teachers' control.